

RIJEČ UREDNICE

Riječ urednice za prethodni broj našeg časopisa pisana je u očekivanju da će ova sadašnja biti stvarana u svijetu bez pandemije, u svijetu u kojem će se lakše disati. Međutim, očekivanja su jedno, a stvarnost je drugo: život je u 2021. godini i dalje obilježen i otežan pandemijom bolesti COVID-19, ponekad čak i s još intenzivnijom snagom nego u 2020. godini. Osim toga, u Uredništvu časopisa i na našem matičnom Odjelu za povijest Sveučilišta u Zadru, u 2021. godini izgubili smo naše drage kolege i prijatelje. U travnju je u 91. godini života preminuo prof. dr. sc. Stijepo Obad (1930. – 2021.), redoviti profesor u miru, koji je najveći dio svog radnog vijeka proveo na Odjelu za povijest Sveučilišta u Zadru. Ubrzo zatim, u kolovožu, i to malo prije umirovljenja, iznenada nas je napustio prof. dr. sc. Mithad Kozličić (1954. – 2021.), bivši pročelnik Odjela za povijest Sveučilišta u Zadru i član Uredništva našeg časopisa od samih njegovih početaka. S tugom u srcu opraštamo se od njih. *Sit vobis terra levis. Requiescant in pacem.*

Unatoč pandemiji, kao i drugim nepovoljnim okolnostima koje su nas opteretile u 2021. godini, i u ovom broju zainteresiranim čitateljima nudimo više znanstvenih radova i jedan stručan, dva prikaza knjiga i dva teksta napisana *in memoriam*.

Sekcija posvećena znanstvenim radovima i raspravama započinje radom jedne mlade autorice koji se bavi prikazom odnosa Rimljana prema stranim obrednim spisima u vrlo turbulentnom vremenu na Apeninskom poluotoku, u vrijeme rimskog rata protiv Hanibala.

Slijede dva rada posvećena srednjovjekovnom periodu. Jedan je posvećen povijesti okoliša – točnije gospodarenju vodama – na području sjeverozapadne Hrvatske tijekom 14. i 15. stoljeća, a drugi političkoj krizi u srednjovjekovnoj Slavoniji s početka 15. stoljeća i mehanizmima njezina svladavanja. Nekoliko stoljeća kasnijim razdobljem – 18. stoljećem – bavi se rad posvećen istraživanju prisutnosti i aktivnosti Kotorana u tadašnjim mletačkim

EDITOR'S NOTE

The editor's note for the previous issue of our journal was written with the hope that the current one would be written in a world without a pandemic; in a world where it would be easier to breathe. However, the expectations are one thing, and the reality is another: the life in 2021 is still marked and burdened by the COVID-19 pandemic, at times even more intensely than in 2020. Furthermore, in 2021 the editorial board of our journal, and the Department of History of the University of Zadar lost its dear colleagues and friends. Retired full professor Stijepo Obad (1930 – 2021), who spent most of his working life at the Department of History of the University of Zadar, passed away in April at the age of 91. Soon afterwards, in August, professor Mithad Kozličić (1954 – 2021), the former Head of the Department of History at the University of Zadar and a member of the journal's editorial board since its inception, passed away shortly before his retirement. It is with heavy hearts that we say goodbye to them. *Sit vobis terra levis. Requiescant in pacem.*

Despite the pandemic, as well as other unfavorable circumstances that burdened us in 2021, this issue offers the interested readership several scientific papers and one professional paper, two book reviews, and two *in memoriam* texts.

The section dedicated to scientific papers and discussions begins with the work of a young author who presents the attitude of the Romans towards foreign ritual texts in a very turbulent period on the Apennine Peninsula, during the Roman war against Hannibal.

The following two papers are dedicated to the medieval period. One is dedicated to the history of the environment – more precisely, to water management – in northwestern Croatia during the 14th and 15th centuries, and the other to the political crisis in medieval Slavonia in the early 15th century and the mechanisms used to overcome it. The next paper researches the presence and the activities of the people of Kotor in the Venetian trans-Adriatic infantry units

prekojadranskim pješačkim postrojbama (*Fanti oltramarini*). Posljednji rad u sekciji znanstvenih priloga posvećen je povijesti 20. stoljeća, točnije pregledu promjena u odnosima između rumunjskih i jugoslavenskih vlasti u razdoblju od 1948. do 1964. godine.

Stručnim radom koji donosi prijepise i kratke komentare nekoliko kotorskih dokumenata iz druge polovine 14. stoljeća prvi put u svom časopisu stvaramo sekciju posvećenu izvornoj povijesnoj građi. Nadamo se da će ta sekcija biti sve češća u narednim brojevima.

U sekciji posvećenoj prikazima knjiga nalazimo prikaze triju naslova, jednog djela o povijesti izuzetno značajnog kasnoantičkog središta, Ravenne, te dvaju djela pomorsko-povijesne tematike koja su plod znanstvenih i nastavnih aktivnosti dvojice profesora s našeg Odjela za povijest.

Svezak zaključuju dva prisjećanja na naše premnule kolege.

Raduje nas što i ove godine iznosimo pred čitatelje djela koja se bave širokim spektrom tema od starog vijeka do novoga doba. Vjerujemo da će među njima svatko uspjeti naći nešto po vlastitom ukusu.

Na koncu, ponovit ću nadanja i očekivanja napisana prije godinu dana: neka nam sljedeća godina bude mnogo bolja i uspješnija od ove, i u pogledu novog broja našeg časopisa i u pogledu što skorijeg povratka u svakodnevicu bez pandemije.

Prof. dr. sc. Anamarija Kurilić
Glavna urednica znanstvenog časopisa
Miscellanea Hadriatica et Mediterranea

(*Fanti oltramarini*) of the 18th century. The final paper from the section on scientific contributions is dedicated to the history the 20th century, more precisely, to an overview of changes in relations between the Romanian and Yugoslav authorities in the period from 1948 to 1964.

For the first time in our journal, a section dedicated to the original historical material is introduced with a professional paper that offers transcripts and short commentary on several Kotor documents from the second half of the 14th century. We hope that this section will be more represented in future issues.

The section dedicated to book reviews includes three titles. The first review presents a book dedicated to the history of an extremely important late antique center, Ravenna, and the two other reviews deal with books on maritime history which are the result of scientific and teaching activities of two professors from our Department of History.

The volume concludes with two *in memoriam* texts for our departed colleagues.

We are glad to present once more the readers with the papers that cover a wide range of topics from the period of Ancient history to Modern history. We believe that everyone will be able to find something to their liking.

Finally, I shall repeat the hopes and expectations written a year ago: may the next year be far better and more successful than this, both in terms of the new issue of our journal, and in terms of the return to the everyday life, free from the pandemic, as soon as possible.

Professor Anamarija Kurilić, PhD
Editor-in-Chief of the scholarly journal
Miscellanea Hadriatica et Mediterranea